

ՄԷՏԱՅԸ

ՀԱՊԸԳԷԹ

ՆՈՒՄԵՐՈ 120 ՉԱՐՇԷՆՊԻՀ

Ի Ք Ի Ն Ճ Ի Ս Է Ն Է

28 ԱՊՐԻԼ 1871

Սէտայր Հաղորդէթ հաճութատա իբի տէֆա եանի չարչանպիւհ վէ ճիւմատ իրթէսի կիւնէրի պէօյիւք նիւսիւթ թապ ու նէշր օլունաճագ տրր : Պիր սէնէլիյի բէշին օլարագ պիր լիւրայը Օսմանիյէ տիր : Ալթը այլըղը իւշ պէյազ Մէճիտիյէ , վէ իւշ այլըղը իբի մէճիտիյէ տիր : Պէհէր նիւսիւսի 40 բարա : Թաշրալար իշիւն բօսթա իւճրէթի այրըճա ախզ օլունուր : Ապօնէ օլմագ իշիւն Ղաւթատա էրմէնի քիլիսէսի սօղաղընտա Նօ . 19 իյէ մուրագգա՛ Միւհէնտիսիւսի մաթպասընա միւրաճապթ իյէմէլէրի իխթար օլունուր , իլանաթըն պէհէր սրբաթը իլք տէֆա իշիւն 100 բարա , իքիւնճի տէֆա իշիւն 60 բարա տըր : Զիյատէ ուզուն նէշրիյաթ իշիւն պրըճա բազարլըդ օլունաճագ տրր :

ԱՍԻԹԱՆԷ 28 ԱՊՐԻԼ

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Թարաֆը էշրէֆ հաղրէթը փաաիւ շահիտէն , թէշրիֆաթի իարիճիւթ մուալլինի սաատէթլու Ալի Ռիզա պէյ էֆէնտի հաղրէթլէրինէ մէճիտիյէ նշանը զիշանըն ֆօմանտէօրլիւք բիւթպէսի թէվճիհ վէ իհսան սլույուրուլմուշ տըր :

Այտըն վիլայէթի սէր միւհէն տիսլիկի , մէմուլիլէթի Մարկոսեան էֆէնտիյէ իհալէ պույուրուլմուշ տըր :

ՄԻԼԻՅԷ

ՐԷՎԷՐՍՈՒՐՈՒՍ ԿՈՆԴԱԿԸ ՎԷ ԳԱ
ԶԱՆՃԵԱՆ ՍՈՒՔԻԱՍ ԼՅԷՆՏԻ

Հէրնէ գատար պահարմըղըն մագստի Րէվէրսուրուս նիզամնամիսի իւզէրինէ պոպը միւ պահասա քիւշատ իթմէք տէյիլ իօէ տէ , անճագ սըրֆ

մէվատըր բուհանիլէտէն պուլունան պու նիզամնամէ տէյիլինէ գաստէն վէ պաղը խիլաֆ թէրճիւմ իլէ Շարգլլըարտան աղվ օլունան սուի մանալարըն Բաբա հաղրէթլէրինին էֆէեալը խալիլիյէ իհսուլանէսինէ տապան տապանա զըտտ օլտուղուշու իսպաթ իթմէյի պաշգա պիր վագթա իհալէ իտէրէք , ֆագաթ մուխալիֆ կիրուհինին բէիս վէ բէհպէրի օլան Գաղանճեան Սուքիաս էֆէնտինին պու նիզամնամէ հաղգընտա էֆէեալը նէ օլմուշ օլտուղուշու պիլտիլմէք տախի շու արալըդ ֆայիտէտէն խալի տէյիլ տիր :

Իմոի թահգիպաթը սահիհէյէ նազարէն կէշէն սէնէ վաթիգան մէճիտինտէ Գաղանճեան Սուքիաս էֆէնտի հիշ քիմսէտէն չթէշվիդ օլմայալագ մէմպէրէ չըղըպ , քիմսէնին բէնտինտէն պէքլէմէտիյի վէ մէմուլ իթմէտիլի հալտէ Լատինճէ պիր նուլթ իրատ իլէմիշ աիր (1) :

(1) Վաթիգան մէճիտինին տէրունինտէ վագըր օլան ահվալ վէ մէվատ վէ սա

Շէյլէ քի մէճիտէ վաղ օլունան ֆիւլիլլ բիւրսիլէրին Սիւսալ եանի պահար իւզէրինէ կէյա էֆէեալընը մէյտանա վաղ իլէտիլի սըրատա , պուշու այնը ֆրսաթ աատ իտէրէք սէօղիւնիւ քիլիսէմիզին իւզէրինէ չէվիլիպ , շու մաալտէ պիր նուլթ իլէմիշ տիր :

« Պունտան իւշ սէնէ մուգատա տէմ քիլիսէճէ միլլէթիմիզտէ իբի պաշլը հիւքիւմէթ վար ըտը , պիրի կաթաղիկուղը տիկէրի Նախագահլլը : Զօֆ սէնէլէրիւն պէրա ճիւլէնին ալի-օի-սլու իբի քիւրսինին պիրլէշմէսի իաի քիլիսէմիզին չֆայիտէսի վէ շէրէֆի իշիւն : Սրբազան բէտէրիմիզ Ռէվէրսուրուս ինքալ իլէ ճիւլէնին ալի-օի-սլու ինքալ իլէմիշ : Մուգատտէմա բիսկուպոս ինթիլիսալը իշիւն այրը պը իբի քիւրսիտէ իբի ուսուլ իթմիլի խաղ օլունմուշ իտի : Պիրինտէ կա

իրէ հաղգընտա մուգատտէմա վաղ օլունան էսրար պօրճունու Սրբազան քահանայապետ հաղրէթլէրի մէճիտին տէօրտիւնճիւ ագտինտէն սօնրա լաղվ իթմիշ օլտուղու տէրքեար տրր :

« Թողիկոս քէնտիսի քէնտի եպիսկո-
 « պոսարընը ինթիսապ վէ թագաիսի
 « տէր իտի : Նախագահըգտա իսէ ,
 « Թէքիֆ օլունան զէվթատան Սրբա-
 « դանքահանայապետ եպիսկոպոսու ին-
 « թիսապ իտէր իտի : Ծագաթ պիթ-
 « Թէճրիւպէ աղնաշըլտը , քի պու թա-
 « ռիք էսասարգ գալտը : »

Սիւքիս էֆէնտիպուլնարընութ-
 գունա մուգատտիմէ կիպի պէյան
 իթաիքտէն սօնրա , Բէվէրսուրուսնի-
 զամնամէսինի շու մաալտէ սէնալէր
 իլէ սէմալէրէ գատար եիւքսէլթմիշ
 տիր :

« Սրբազան Բէտէրիմիզ տախի եպիս-
 « կոպոսարըն ինթիսապը հապգընտա
 « պիհուղուր օլմուշ իտի , օլսէպէպտէն
 « մէզքիւր Բէվէրսուրուսնի ինթամնամէսի
 « իլէ եպիսկոպոս ինթիսապընա մինա-
 « սիպ գանուկտը վաղ իթմիշ տիր :
 « Պաշտա Ալլահն Բարմաղ Էր Էր Էր Պիոս
 « տօգուղունձու Սրբազան Բէտէրիմիզ
 « պուլուն իշիւն Բէք չօգ Թէշէքքիւր-
 « լէր իթմէլիիզ : Վէ պէն պէյլէ գը-
 « յաս իտէրիմ , քի էյէր Սրբազան
 « Բէտէրիմիզ Բէվէրսուրուսնի ինթամնամէսի
 « իլէ զայլթ ագիւանէ վէ կիւզէլձէ
 « պու եպիսկոպոս ինթիսապը մատտէ-
 « սինի սըրպա գօյմամըշ օլսայըտը , քի-
 « լիսէմիղին պաշընա նիլէ նիլէ ուգու-
 « պէթ սէրնիւմա օլսպիլէ ձէք իտի : »

Իշթէ սէքիզ եիւզ եպիսկոպոս
 մուվաճէհէսինտէ Գաղանձեան Սա-
 քիաս էֆէնտիսին իրատ իթաիքի
 նութգուն մաալի : Նասըլ քի ճիւմ
 լէյէ մալիւմ տիւր վաթիգան մէճիւ-
 սինտէ նաթգ իթմէյէ հիլ քիմսէյէ
 նէ ձէպը նէ տէ Թէքիֆ օլմաղ իտի .
 օլսէպէպտէն Սուքիս էֆէնտիսին
 տուրտուղու եէրտէ գալգըպ պէյլէ
 սիւր նու թագ սաղազ իլէմէսի պաշգա
 պիր մագսէտէ համլ օլունամաղ , իւ-
 լա քի պիր աղ նախագահըգ վաղ-
 թինտէ ինթիսապ օլան բիսգոպիւ-
 րարը վէ նախագահը գըմիլէն հիլձի
 իթմէք , վէ տիկէր Թէրաֆտան չիւնքի
 Ասիթանէտէ քէնտիսին Բէվէրսուրուս
 ալէյհինտէ պուլունմուշ օլտուղու
 Բօմատա միւթէվաթուր իմիշ : Ու-

մու մի մէճիւս մուվաճէհէսինտէ պու-
 նու թէքիպ իտիւպ , հաթթա Բէ-
 վէրսուրուսնի ինթամնամէսի Ալլահն պիր
 հիլմէթի իլէ օլմուշ օլսապ , օլմաթա
 իտի քիլիպէմիղէ Բէք չօգ ֆէնալիզ-
 լար օլաճագ օլտուղունտ պէյան
 իթմէք , վէ պէյլէձէ կէյում ալէյ-
 հինտէ սէյլէնէն աղվիթաթը ձէրհ
 իթմէք : Էկէր հաղըգէթէն էֆքեա-
 րը պու իտի իսէ Սուքիս էֆէնտիսին
 ֆիլ վաղը պուլունտան կիւզէլ վէ մի-
 նասիպ պիր ֆրսաթ պուլամաղ իտի .
 պէյլէ սէքիզ եիւզ եպիսկոպոստան
 միւրէքքէպ պիր մէճիւս մուվաճէ-
 հէսինտէ ֆիլքիլիի պէյան իտիւպ ,
 Բէվէրսուրուսնի կոնգալընա գարը օլ-
 մատըղընը պաթ իւ պէյան իթմէյէ :
 Ծագաթ պու նէ աճայիպ հալ , նէ
 միւթէհայիր օլաճագ Թէպէտաի լաթ
 տոր : Սիւքիս էֆէնտի Բօմատա
 նիդամնամէյի մէզքիւրիւ կէյլէրէ-
 տէք գալտըրը , Ասիթանէտէ իսէ
 մահլ իւ նապէտիտ իթմէյէ չալըշըր :
 Սուրբ Պետրոսուն գուպպէսի ալ-
 թընտա մէմպէրտէն Ալլահն պիր
 հիլմէթի տիր տէր պու նիդամնամէ
 իշիւն , Սթանպօլտա Ոսկէբերան քի-
 լիսէսինտէ մաաղ Ալլահ , գարանլըգ-
 տան չըգմա պիր նիդամը մէքրուհէ
 նաղարը իլէ պագար : Վաթիգան մէճ-
 լիսինտէ օնիդամնամէտէ Ալլահն բար-
 մաղը վար իտի տէր , « մատն Ատուծոյ
 էր անդ » , Պէյօղու վէ Օրթաքէյ
 տէրնէքէրինտէ իսէ (չարաթողոյ)
 քեաղիպ վէ միւֆիտ պիր առէմին
 հիլլէտի սէմէրէսի տիր տէր : Բօմատա
 պու նիդամնամէ Ալլահանի պիր իլմ
 իլէ վաղ օլունմուշ տուր տէր , Ասի-
 թանէտէ հիլլէ վէ տէսիսէ մագսէ-
 տի իլէ գաստէն իհասս օլունմուշ
 պիր նիդամը մէքրուհէ տիր տէր :
 Ղարպտա պու կոնգալըն նիդամլէրի
 եպիսկոպոս ինթիսապընա Բէք մինա-
 սիպ , Բէք կիւզէլ տիր տէր . Շարդ-
 տա իսէ պուլունտան եօլտուղ , պրօն-
 տան ապէս , պուլունտան մինասիպէթ-
 սիզ գանուկ օլամաղ իտի տէր : Բօմա-
 տա մա'գ Ալլահ պու նիդամնամէ օլ-
 մատա իտի քիլիսէմիղ խարապ օլաճագ

իտի տէր : Ասիթանէտէ հէմէն միւ-
 լէթին խարապընը միւճիպ իշթէ եա-
 լընը պու նիդամնամէ տիր տէր , վէ
 իտատա իտէր : Բօմատա Պիոս տօգու-
 ղունձույա պու նիդամը վաղ իտիպ
 քիլիսէմիղի գուրթարմըշ օլտուղու
 իշիւն Թէշէքքիւրլէր օլունուր , Ա-
 սիթանէտէ իսէ Պապնապօնուսն վա-
 լէրկանըն Թէշիլքիլիլիսէ ուլուպ պէյ-
 լէ պիր միւղիւր նիդամը Թաստիգ
 իթմիշ օլտուղու իշիւն հիլձի վէ թագ-
 պիհ օլունուր :

Հասըլ Բօմատա ըշըգ , Ասիթա-
 նէտէ գարանլըգ , Բօմատա տօգրու-
 լուգ , Ասիթանէտէ էյրիլիք , Բօմատա
 եօլլու , Ասիթանէտէ եօլլուգ , Բօմա-
 տա Ալլահանի , Ասիթանէտէ շէյթա-
 նի , Բօմատա ֆայիտէլի , Ասիթանէտէ
 միւղիւր պիր կոնգալ տըր տէր : Էյ
 իմտի սիզ օգուլանլար , սիզ հաղըգէթի
 սէվէնլէր սիզ տին մէզհէպ վէ զամիր
 ըշըլը ինսանլիթ էսէրի գալպլէրին
 տէ մահլ օլմայան բիմէսնէլէր , սիզ
 շէրիաթ քէսին , սիզ սէյլէլին , պու-
 նէ հալ տըր , նէ էֆքեար տըր , պէջ-
 լէ պիր էսաս մէպտէսինտէ պու նէ
 մուպպէնէթ , նէ տապան տապա-
 նա զըտտ պիր կիտիշ տիր : Պիր գա-
 յատան հէմ աճը հէմ թաթը սա ,
 պիր լիսանտան հէմ սէնա հէմ հիլձի
 պիր տիլտէն հէմ զէհիր հէմ բանղէ
 հիր սատը օլուրմու : Էյէր մումաիլէյհ
 էֆէնտիսին էֆքեարը Բէվէրսուրուս
 ալէյհինէ հաղըգէթէն պու իտի իսէ ,
 վէ անը միւղիւր վէ եօլլուղ պտտ
 իթմիշ իտի իսէ , նէ մուճիպ պիր թիւ-
 ղէրական մէճիւս մուվաճէհէսինտէ
 գալգըպ անը սէնալէր իլէ թիլքեար
 իթմէք . քիմ քէնտիսին մէճպուր իթ-
 միշ իտի էյլէ պիր մուաղըլամ հիլլէթ
 մուվաճէհէսինտէ պէյլէ աղիմ պիր
 քիլպ վէ եալանը իրթիքեապ իթմէ-
 յէ վէ պէյլէ պիր մուգատտէս ձէմի-
 յէթի առէթա զէվքիլմէյէ : Եօգ
 էյէր նիդամնամէյի մէզքիւրիւ հա-
 գըգէթէն եօլլու վէ խայրը , վէ ֆա-
 յիտէլիւ պէլլէմիշ իտի իսէ , նէ միւ-
 ճիպ իտի Ասիթանէյէ կէլիպ անըն
 խասիմլէրինն պաշընա կէճմէք , անը

խորհրդավար, անըն մահվընա չալըշ-
մագ, օնա սուշի մանալար վէրիպ,
տէվլէթէ վէ միլլէթէ մուխաթարալը
վէ միւղիրը կէօթէթմէք վէ միւ
լէթին պիր մըգտարընք, քէնտի քէյֆի
նէ էյլէնճէ իտուպ, վէ ալտաթըպ
չուգուրտան չուգուրա, նիհմյէթ
հերձու տծաոյպ քէրն իթմէք :

Պիղճէ իշթէ պու հալը տէհէթ
իշթիմալըն մանալը : Սուքիտս էֆէն
տի, նասըլ քի օրըթէթը զահիրաէ ազ-
գասէրլիք թատրայան տիկէր րուհ-
պանար, իշ պու թէվէրսուրուս նի
զամ նամէսինին վազ օլուսուղուհնա
գալպլէրինտէ քէք չօգ մէմնուհի,
յէթ տույսուչտուրլար, հաթթա թահ-
գիլաթըմըգն կէօթէ պազը քիմնէլէ-
րէ վէ պազը մահէլլէրէ պու մէմ-
նուհիլէթէրինի տախի պէյան իթ-
միշէր տիր : Չօնքի պու նիզամնա
մէ իլէ կաթօղիկսուղուհն էպիսիւ-
պոս ինթիխապ իթմէք օնէլահէթի
նիզամ վէ հուսուս թախթընա ա-
լընմըլ օլտուղուհնտան իսթէտիլի քա-
հանայը Եպիսկոպոս իտէմէյէճէք, Բէ-
վէրգուրուս քէնտիլէ պիր քօնթրօլ, պիր
միզան պիր հուսուս տէմէք օլաճազ
հիշ տէյիլ իսէ Բօմայա միւրաճաթ
օլուհա պիլիր աչըգ պիր գաբու-
վար, պու պէյլէ օլմասս իտի կաթո-
ղիկոս իսթէտիլի քահանալարը Եպիս-
կոպոս թագաթիս Էտիպ, օրթայա չը-
գարապիլէճէք իտի, վէ կիւյս վանք
լըլար մահվ օլաճազ տըք : Հատըլը կա-
թօղիկսուղուհն իսթիպազ վէ հուգու-
գուհն թարադըլը Եախօթ ինգրարազ-
նը քէնտի թարիգաթլարընըն թարագ-
գը Եախօթ ինգըրազընա նիսպէթ
սայան րուհպանլար իշին Բէվէրսու-
կիլգէլ պիր նիզամ իտի : Փագաթ օ-
քի միլլէթին պիր թագըմը տէօնտիւ-
տօլաշտը պու նիզամ ալէյհինէ պա-
զըլարըն թէշվէքի իլէ գըլամ իթտի,
վէ պու տա պիլի ազգասէրլիք մաս-
տէտի ատտ օլուսուս, պու սէպէպ
տէն ազգասէրլիք թատրայան րուհ-
պանան իշին իսթէր ինթէմէզ պու
նիզամ ալէյհինէ գալպըշայա մէճ-
պուրիլէթ հաղըլ օլտու, աւորմ ա-

տըմ իլէրի կիտիլտի, էվվէլա պու նի-
զամըն վագթըլ տէյիլ իտի : միւստիպ
տէյիլ իտի, տէնմէյէ պաշլանտը, պիր
ազ սօնրա պէյլէ պիր նիզամ վէր-
մէյէ Սըբաղան Գահանայտիլտին
հագգը Եօգ տուր չուհտի, պիր ազ
տահա սօնրա վաթիգան մէճիլտի
պու հագգը քէնտի սիճիլի իլէ վէ
անաթէմա թախթընտա թաստիգ
իթտի իսէ օնա տա պէհանէլէր պու-
լուհուպ, գաչամագ Եօլլարա սաբըլ-
տը : Հատըլը քիլիտէտէն պըրըլընճա-
յա գատար իլէրիլէ վարըլտը վէ
չըգմազ պիր Եօլա կիլիլտի, պու հալ-
տէն ինէլա օլմագ իշին չարէ Եօգ կի-
րիլալիլ Եօլտան կէրի տէօնմէլի :

Վէնէտիկ քաթըլի սէմահէթլու
Գարնիննալ թրէվիզանաթօ հաղլէթ-
լէրինին Տէրճաթէթմէ պուլուհան
Մաճըր Դագտը Միլիթարեան թարի-
գաթընտան մի թէպէր րահիպին
պիրինէ Եազըլը պիր գըլթա նամէ-
նին թէրճիւմէսի տիր :

Փաղիլէթլու վարդապետ

Եիւրէյինիլին րահաթ օլմասը ի-
չիւն պէյան իտէրիմ քի, կէչէն մա-
հը փետրուարըն Եիրմի պէշինտէ թէ-
րաֆըմա Եազմըլ օլտուղուհնալ մէք
թուպին տէրուհինտէ լէֆֆ իլէտիլինիզ
լըրի տաթթ մէքթուպլէրինիլի, Եա-
նի պիրի սէմահէթլու Արբահայրա
վէ օ պիրի պիրատէրի սէմահէթլու
Եգուսըգ գէրապայճառա օլան
մէքթուպլէրի պիղզաթ, քէնտիմ քէն-
տի էլլէրինէ թէպիլմ էթաիմ : Գէն-
տիլէրինտէն տույտուղուհն նազարէն
էվվէլքի Եազըլըլարընըլ տախի էլ-
լէրինէ վաղ օլմուշ տուր, վէ ճէ-
վապընը հաղըլտմատա տըրլար :

Թէրաֆընըլտա պուլուհան Միլի-
թարեան րահիպլէրինին աճընաճագ
հարաքէթլէրինէ կէլինճէ, կէրէք
Արբահայր, վէ կէրէք Գէրապայճառ
Եգուսըգ հաղըլթընըն, շու քէնտի

կրօննիլիլէրինին պըրըլպ հերձուա-
ծող Եօլուհա սաբաղըլարընա զայէթ
էօթթ իթմէքտէ օլտուգլարընը թաս-
տիգ իտիւպ ալնատըմ, վէ կէր մու-
միլիլէյհ Արբահայր պու թէպաալա-
րընա քի, քիլիտէտէն զաթըլ պըրը-
մըլար տըր, պիր սիճիլ քէսմէ-
միշ իսէ, (քէնտի իգըրարընա կէօրէ),
սէպէպի շու տուր քի, Սուրբ Աթու-
ռուհն տօղրուտան տօղրույա վէրտիլի
գաղէպին իւսթիւնէ պիր ճէզա տա-
հա զամմ վէ հիւքմ էթմէք պէյ-
հուտէ պիր շէյ կէօրիւնմիւշ տիւր,
վէ շու ինթիրազա մէպնի (հէր նէ
գատար պօշ պիր ինթիրազ) իսէ տէ-
քի օլմայա Սուրբ Աթուռուհն պու ա-
սիլէրէ վէրտիլի սիճիլէ քէնտիլինին
աչըգտան աչըզա հէմէֆքեար քլմա-
սըլլան, էրմէնի միլլէթինէ պիր գիլ-
ու գալա սէպէպ վէրիլին :

Կէրչի պու պապտէ աճապա նէ
թէտալիլ իթթիթազ իլլէմէք լազըմ
կէլիր օլտուղուհնալ պէն շէրաթթ քէ-
սէմէմ Եախօտ պէյլէ տուս տուրմա-
լըմըլտը, լաքին տէֆա սէյլէրիմ քի
պալատէ դիքը օլուհան իքի սէմահէթ-
լիւ պիրատէրլէր պէյլէ պիր աղլու-
յաճագ քէրթէտէ՝ կէրէք Գիլիսէ
հիւքիւմէթինին վէ կէրէք Առաքե-
լական նուիրակ Մօնսինէօր Բիւլի-
մին, ինթիլար իլլէտիլի թէտապիլի
քէնտիլէրինին տախի հէմէֆքեար օլ-
տուգլարընա պէնի թէէմին իթտի-
լէր վէ պու րահիպլէրին պէյլէ էյ-
րի Եօլա կիլմէլէրինի զիյատէսինճէ
աղլամագտա տըրլար : Էյրի Եօլ տէ-
տիմ, չիւնքի պիլմէմ քի մանաթըլ-
տա թէրպիլ օլան զաթըլար քիլիտէ-
նին էն պէյիլէք հիւքմատարընը թէրք
իթտիլտէն սօնրա գաթօլիլիլէրտէն
տահա չըգմամըլ օլտուգլարընա նա-
սըլ գանմըլ օլուրլար, վէ նասըլ միւ-
թիւ օլապիլիլիլէր էյլէ պիր հիւքիւ-
մէթէ (ժէրարգի) քի քէնտիլէրինէ
հիւքմ իթմէյէ առա հագգը Եօգ
տուր վէ տէ օլմագ :

Մէքթուպլիլ թէքմիլ էթմէզտէն
էվվէլ, թէշէքքիւր իտէրիմ թանդ-
լըլա, վէ թէսէլլի օլուրուլմ օրգի օն

իբի արդատաշարքընդուն իշխնտէ գաւթօլիք մէղհէպինտէ տէրունտէն սաւտըգ կէօրտիւյիւմէ: Ճանը կէօնիւլտէն տուա կտէրիւմքի նէֆսանիւթ թ վէ զաւրաղ էսէրի իլէ միլլէթինիլին պաշընա կէլէն շու տէհէթլի վէ ֆիդանլը հալ, քի աճընաճագ հերձուածա սէպէպօլուպ, (պուրատա տախի ճիւմլէնին պախի եաս վէ էսէֆի օլմագտա տըր) պիր ան էվվէլ թէսքին օլտուն: Միլլին արգատաշարքընդ տախի սիդաէն իպրէթ ալըպ, քէնտուլէրինէ կէլալնլէր, վէ օնլարըն սէլամէթ եօլունա կէլալքէրինի կէօրէրէք, սահիհ թէօպէքեարլըգ իլէ ֆրիստոս էֆէնտիմիլին սիւրիւսիւնէ թէքրար կիրմէլէրի սիդի սէվինտիւրին:

Հէր նէ զաման, ֆազլլէթլու վարդապետ, իգթիլա օլտա պանա եազմայա, պիրա ֆիթուր եազըն, հօշնութ իտէրսինիլ վէ քէնտիմէ պօրձ էտինիլիմ էլիմտէն կէլտիլի գատար էրմէնի միլլէթինին: Հէր րուհանի իգթիլապընա իմտատ իթմէյէ:

Ալլահտան սիդէ հէր էյլիլի տիլէյէրէք, գալըրըմ զաթը ֆազլիանէլէրինիլէ:

Վէնէտիկ 22-10 մարտ 1871

ՏԷՕՐՏԻՆՃԻԻ ՊԱՀՍ

ՊԻՁ ԼԱՏԻՆ ՕԼՄԱՅԸՁ:

(119 ունձո- նո-մերօսան պագընէ վէ իլլամ)

Ամմա Շարգըլար տէրլէր իմիշ, պիղ պուհլարը հէպ պիլէրէք իճրա իթաիք պիլէրէք հերձուածա գատար ըսրար իթաիք, կոնդակլարա գարշը կէլտիք, պիլէ պիլէ պիր հակաթու իհտաս իթաիք, ճիւմլէ պու շէյլէր պիր նէֆսանիլէթ վէ պիր իտտաս իշիւն իճրա օլտու: Էմէլիմիլ հասըլ օլմատըղը իշիւն կէօրէ կէօրէ պու շուգուրա տիւշտիւր: Փագաթ չըգմասը տա էլիմիլտէ տիր: Նասըլքի հիւսնիւրի գամըղ իլէ քէնտիմիլի պու շուգուրա աթաթ իլէ, մէրամըմըղ իճրա

օլտուգտան սօղրա եինէ հիւսնիւրի գամըղ իլէ տնտէն չըգար իսկաս օլտուրու տէրլէր:

Անձագ պու թատալիլուրուն թապէտայէթինտէն ճիւմլէնին մալու, մաթը իլէ օլմուշ օլտուղունա պիղ իտէաթ օլմամըղ: Պուհտուն պէշ օն սէնէ ագտէմ Շարգըլարըն շօղունա պու օլան նիգամըղըգլարըն պիրի թէքիթ օլտա նէֆրէթ իտիւպ չէքիլի իտի: Փագաթ պիր շուգուր պիր տիկէրինի տալէթ իթաի. եօրուղ թէտապիլէ էլ վուրան տալաճընըն կիտիշի պու տուր: Ահէսթէ ահէսթէ պու հալլէրէ պըշըլտը պիթթի օնուն իշիւն մէմուլ տախի իթմէյիլ: Բի Շարգըլ կիրուհի թագըմը իլէ պու թարիքտէն կէրի տէօնէպիլտին վէ կիտիշին էն տէհէթլիւ չըգը պուրա սը տըր: Փագաթ պիղ քէնտիլէրինէ սօրարըղ, հանիկ ագիլ քիմսէ պիր իտտա իշիւն քէնտինի տէնիլէ աթար քէնտինէ գըտար, քէնտիլէն էմին օլտա տախի պիր բիշի պիլլիքտէ սիւրիւքէտիլի ճէմիլէթին մէսուլէթինի նասըլ տէրիւհտէ իտէր. եախօտ պու արատա ախրէթէ կէօշ իտէնլէրին վէ պալընը նասըլ պօշնունա ալըր:

Շարգըլար ինտինտէ իպատէթ իճրալարը, խորհուրդլարն եազլաշմագ պարիթ օլուպ պիթէյօր, բիլիւնէյէ կիթմէք ստէթա պիր զիլնէթէ վէ պիր ալայա կիպի կիթմէք թարիլքինի թու թտու, բիլիսէլէրինտէ գալան իպատէթ էտէրլէրի տէ հէմէն պիղպարուր պաթալ օլմագ եիւղիւնիւ թու թաճագ տըր, եազլաշ եալաշ իթիգատ քէօքիւնտէն սէօքիւլիօր վէ պիր տինտապ միլլէթ նասըլ ահէսթէ ահէսթէ իթիգատընը չիւրիւթմիւշ պիթմիշ օլտուղունու թարիլէրտէ օգուտուղումուղուն թըպիլըր իշթէ շարգըլ միլլէթատաշարըմըղն իւղէրինտէ իճրա օլմագտա տըր: Պու մատտէլէր տիրհէմ գատար իթիգատ վէ գահիլտիլի օլան բիշի իշիւն տէրին միւթալտա վէ թէֆէքբիւրէ միւճիպ մէպտէլէր տիր:

Իմաի իսկապալը քէլամ «պիղլա

տին օլմայըղ» մատտէօի աւելլուր տուգտա, պագընըղ նէրէյէ գարսըր վէրիօր, աթթըղ պուհտան պէյլէ «պիղլա տին օլմայըղ» տէմէք պաշգա հիշ պիր շէյ աղնաշըլմամըղ, իլլա բիլիտէ նիգամընը, գապուլ իթմէք Բօմանըն րուհանի թէէսիլինտէն խալի օլմագ, իշլէրինտէ նիգամըղըգտախի զուհուր իթսէ, անը գարըշ թըրմաթագ, սիւրէթա պիր իթաթ լատ իտիպ, իճրա իթմէմէք, նիգամ հագընտա ալա կոնդակ գապուլ իթմէմէք տին վէ ախլագ մատտէլէրինտէ իտէ, օնու տա թէֆթիշ տլ թընա տըրպ, էյէր Նիլլէթի եախօտ աղպիլ գաթթիլքիլք մէպէրինէ էլ վէր վէրմէգ իտէ, րէտա իթմէք:

Պինայէն տլէյ Վաթիգան մէճիլ նի խիթամ պուլմամըշ տըր տէյու գապուլ իթմէմէք, հէլէ Բօրօթիւն տա Սուրբ ժողովքունու թէքմիլէն րէտա իթմէք երէտիլտան եախօտ խաւ մէճիլտէրի միտտիպ կէօրտիլիւ իշիւն, սէլահիլէթիլ խորհուրդ իճրա իթմէք, վէ Սուրբ Աթուուն միհրի, վէ Բաբա հաղլէթիլէրինին խաթթը տէսթի իլէ իմգա իլլէտիլի կոնդակլարը հիշ նաղարը իլէ պագմագ, Սուրբ Աթուուն վաշէր, եանի ճարի տիր տէտիլի կաթուղիկուղա աւլաշէր քէէննէ լէմ եէքիւն տիւր տէմէք, օնուն սիճիլինի չիւրիւտիւպ Աւաքիւրտան տիլտիա գարշը շարգըլ տիլանընը գուրուպ, անըն հիւք միւնիւ ճէրհ ու րէտա իթմէք: Գօ խաթմիլէրիմիլ ճէվապ վէրսինիլէր, շու տէտիլէրիմիլին թըպիլըր քէնտիլէրտէ պիրէր պիրէր իճրա օլմուշ վէ օլմագտա տէյիլ մի: Գօ կէօթէր սինիլէր, շու սայտըղըմըղ մէպտէլէրին հանկըր մուպալաղա, հանկըր ֆաղա տէնմիշ տիր: Պիղքէնտի լմ գալարը իլէ չըգարաղըլտըր եախօտ օգուլվէթ իլէ իրան իթաիլէրի եախթ էքսէրի ֆիլիլէն իճրա իթաիլէրի մուամէլաթտան վուգուի հալի ֆապ իթմիլիլ:

Իմաի աղնաշըլտը պիթաի նէ տէմէք տիր, «պիղլա տին օլմայըղ» տէ

մէք : Արթուր Լատին օրմայրդ մանաւոր Բոմա, ետիւթ Բարա գաթօրի յի օրմայրդ տէմէք օրտուղունա շիւսկէ գալմատը : Ֆաթաթ աշըգ աշըգա Գաթօրիգ օրմայրդ տէմէք իշի պօղար, սաֆտէրուն ճէմիլթի իւրթիւթիւր : Կաթին օրմայրդ տէօղլէրի իտէ հէմ գուլաղա թաթը կէլիպ իւրթիւթմէգ, հէմ եինէ օրմագստէ վարըր : Եանի Շարգտա անկա պիր Պատրիարքըգ իհտաւ իթմէք գաթօրիք նաւը ալթընտա վէ Բօմա թատիգի իլէ : Ֆաթաթ պուեօլ սէօքէր մի : պու թարիգ չըգար մը : Էյէր Շարքըլար Բոմա քիլիւնէ սինին մահլ օլապիլմէսինէ իսքեաթ օլմուշլար իտէ, քէնտի թասապիւր լարընըն պաշա չըգմասընա իւմիտ իտէպիլիլէր : Ֆաթաթ, ճէհէնէմ գաթուրընըն զալէպէ իտէմէյէճէյի հաղրէթը Բէթըօ քիւրսիսի օլան կէվայան գայա տուրտուգճա Շարքըլ կիրուհինին թասապիւրու տա պիր խայալ տըր, պիր իթօֆի տիւր, պիր շէֆէր տիր :

Իշթէ քիլիսէմիլ իշինտէ տօգուգ օն տէհրաէն պէրիւ պէօյէ իքի խաթթ եանի իքի եօլ, իքի չըգլը, իքի թաթիգ, վէ իքի հարաքէթ րունու մա օլմուշ տուր : Խաթթըն պիրի Բոմայա տօգուգ, եանի քիլիսէնին վէ մէզէպին մէքէղինէ մէյալ, ալիլ Լուսաւորիչ քէտէրիմիլին թարիգի, տիլէրի Բոմատան ուղազլանմայա մէյեալ : Պիրի միւթէմայիլ գօնէթէն, տիլէրի միւթէպային, Գիլէթէն, եանի Հաղբատ վէ Սանահին թարիքի : Միլլէթիմիլին պիր գըտմը պիր վաթթ եալընըգ վէնէտիլ միաբանիլինին (մէտհիւ սէնայէ շայան ճիհէթի միւթէթունա օլարագ) ուգուպէթիլ րէհպէր լիլի իլէ Բոմատան երազլանան խաթթ իւղէրինէ հարաքէթ իտէր իտի, տիլէր գըտմը վէ էն պէօյիք էքսէրիլթիլ քիսաֆիլի րէհպայինի իլէ պիր վաթթ (Անտոնեան թարիգի տախի պէրապէր օլարագ) Բոմայա տօգուգ չէքիլէն խաթթ իւղէրինտէ պուրունմագտա իտի : վէ է

լան օ խաթթ իւղէրինտէ տիր, վէ լութփու պարի իլէ գըլ բայը գաւտար պըրլաճալը եօգ, հէր նէ մէշադգաթ, հէր նէ ըղթըրապ չէքիլէճէք օլա տախի : Չիւնքի Գաթօրիք լիք թարիգի տիր : Իլք խաթթ թապի վէ սահիհ տիր, նիլին քի մէքէղինէ միւթէպային օլտուղու իլին պիր խաթթը զայրը թապի վէ զայրը սահիհ տիր : Պու սօն վաթթլարտա Անտոնեան թարիգի տախի պաղը պաշգա թարիգաթարըն րէհպային վէ բիսգորոսլար իլէ պիրիլթտէ վէնէտիլ միաբանիլիլ իլէ պիրիլէիլ, մուխալիֆ վէ միւթէպային խաթթ իւղէրինէ կէչմիշ տիրլէր :

Իշթէ պու խաթթը մուխալիֆ պիր տիւղիլէ մէքէղինտէն պըրլմագտա օլուպ, շու գատար սէնէլէրտէն պէրու պէյնէլ միլլէթ նէ իթթիֆագ նէ րահաթըգ օլամամըշ տըր :

Քիլիսէմիլ, վէ պինայէն ալէյհ միլլէթ պու միլթէնէգըն հարաքէթ արտընտա կըլիմիշ, խարապ օլմուշ, ֆաթաթ անթիգաթօրիք խաթթ իւղէրինէ եիւրիլէն թագըմ էլան աղնայամամըշ քիպու չըգար եօլ տէյիլ, պու եօլ Բոմայա կէօթիւրմէգ, Դուրի նէ, Մանազկերտէ (*) կէօթիւրէպիլիլ : Աղնայամամըշ քի քէնտի թարիգի գաթօրիքիլին հիլէթը ումուսիլէ սինէ մուխալիֆ տիր, վէ օնա գարը ճէնիլէչմէսի տախի քեարը ագըլ տէյիլ տիր :

Իշթէ պու սէպէպտէն տօլայը սէյր իտին շու մուխալիֆ խաթթ իւղէրինտէ եիւրիլէն կիւրուհ շու իւշ սէնէնին զարֆընտա նէրէլէրէ վարտը : քիլիսէնին մէքէղի, թէմէլի, էսաթը Բոմա քիւրսիսի օլտուղու ճիհէթիլէ, օնտան երազլանտըգճա օ նիսպէթ իլէ գարարմագ, զայիֆ :

(*) Դուրի իլէ Մանազկերտ էրմէնիս թանըն իքի չէհիլլէրի օլուպ Գաղկեդոն ժողովընտան սօղրա էրմէնի Քիլիսէսինին Գաթօրիքտէն պըրլմասընա պու իքի չէհիրտէ ագտ օլունան չարաժողով սէպէպ օլմուշ տուր :

լէնմէք, նիհայէթ գուրուճագ, սէօնմէք, վէ երգըլուպ վէրփն օլմագ էմըր թապիր իտի : վէ իշթէ պու օլտու Շարքըլ միլլէթտաշէրիմիլին նիհայէթի : պուրայա գարար վէրտի « Լատին օրմայրդ » սէտալէրինին նէթիճէսի :

Պահարմըգըն պէտայէթինտէ շուղէհիլի քէլամէրին Շարք քիլիսէլէրինտէ նէ տէրէճէ ուգուպէթ ալամէթի օլտուղունու զիքը իթմիշ իտիք : Բոմա քիլիսէսինին պաշընը եէյէն պու իքի լուղէթին ալթընտա կիլլէնէն զէհիլ օլտու :

Էրմէնի քիլիսէսինտէ տախի պու նուն այնը վուգու պուլտու : վէ իշթէ չիմաի տէ իշիմիլտէն պըրլուպ չըգան Շարքըլ միլլէթտաշլարմըգ կիրուհի պու իքի լուղէթին իւրճմընա ուղրատը : Հալլէրինէ պագարտան, քէնտիլէրինտէ հիշ ֆիթուր եօգ, օլլան վուգուաթը ատէթա պիր օյուն ճագ նագարը իլէ պագայօրլար : Քիլիսէտէն պըրլմագ սանըրսըն քի ինտէրինտէ այնը պիր չիքէթտէն պըրլմագ գատար պիլէ տէրտ վէ էմէֆ իտէճէք պիր շէյ տէյիլ, աճապ էօյլէ մի զանն իտէյօրլար քի քիլիսէ գաբուսու էլլէրինտէ օլուպ, չըգարըլալը ֆիթուրսուղլուգ իլէ պիր այնի սուրէթտէ իլէրի տախի կիրիպ պիրլէչիլլէր :

Ֆաթաթ պիլք քիսաֆիլէթէն պուրուն մուղայիրինի կէօրիւպ ֆէհմ իթմէքտէյիլ, վէ իւղէրլէրինէ թարի օլան միւսիպէթին նէ աղըր շէյ օլտուղունու կիւն կիպի կէօրմէքտէյիլ վէպու ուգուպէթին էվլատտան էվլատա ինթիգալ իտէճէյինի տաղը տէրունտէն ֆիլան իթմէյէ մէճպուրուգ : 1830 տա սայէյի մէրահիմ վալէյի Սալթանաթը Սէնիլէտէ պըրճա պիր միլլէթ օլուպ, պիր հիլէթը շէրիլէյի միլլէթ թէչքիլ օլտուղումուգա նէ տէրէճէտէ միլլէթճէ մէսէրլէթ տուլուլմուշ իտէ, չիմտիտէ օնուն մուղայիրի շու հիճրէթ վէ պըրլուգ թէմաշասընա օ գաղար աճը տուլմագտայը : վէ գապիլ օլա պուն

տան 44 սենեկ ագտեմ չէք տնտեսի ու գուպեթի պիր տահա չէք մէյի տահա զիյատէ էվլա թուրար իտիք, նէթէ. քիմ միլլէթի վիզտէն խուսուսի իլէ սաֆտէրուն պիր թագըմ ճէմիլէթին պէյլէ Գիլիսէ գուճողընտան տըշարը տէգըրլմէսին կէօրէյիտիք :

Վիէննա զաղէթալէրինին պիրին տէ ապրիլ 41 թարիխի իլէ շու ա. թիտէքի տալէթնամէ տէրճ օրնէն մուշ տուր :

ՏԱՎԵԹՆԱՄԷ

Փէտէրը մուազգամըմը պուլու լուհան Հաշմէթու տօգուզունճու Պիոս Բաթա հաղրէթլէրինին պու սէ նէթ մուսարէքէնին յունիս 16րդնտա մէմուրլէթը ճէլլէլէրինին Եիկիրմի պէշինճի սէնէսի խիթամբէզիր օլա ճաղը միւստիպէթի իլէ իճրա օլա ճաղ զիննէթը բուհանիլէտէ պու լուհմալարը իչին Վիէննա սէրմէրքէզ ահալիսին թագիմ իլէ տալէթ խտէրիլ :

Հաղրէթը Բէթրօ րէիսի էլ րէսու չին հէնկեամընտան պէրու միսի նա մէսպուք Սուրբ Գիլիսէ իշ պու սէ նէնին յունիս օն ալթըսընտա պիր զիննէթը ումուսի իճրասընտա պու լուննաճաղ տըր : Եէվմը մէգքիւրտէ քի հաշմէթլիւ տօգուզունճու Պիոս քէնտի շայանը թաաճիւպ մէմուրի յէթը ճէլլէսինին Եիկիրմի պէշինճի սէնէսի խիթամընա մուվաֆֆաղ օլա ճաղ, պիլ ճիւմլէ գաթօլլէք ճէմիլէթինտէն իպրաղը թէշէքքիւր վէ շիւք. րան Պարի թաալայէ թագտիմ գըլըն մասը վէ աորըմը Թուր Երանէլիսի պուլունան տօգուզունճու Պիոսուն թէզլէյիւտիւ էօմրիւ իգպուլ վէ սատտէթը հալիսի հասան պուլուրտուն հաղրէթը խիւտատան իլթիմաս ու նիյաղըմը հաղ վէ ճայիլ տիր :

Իմտի Վիէննա Գաթօլլէք շիրքէթը մէճիսի ումուսի քէնտիսինէ ֆար զը այն ատտ իտէրէք Վիէննա սէր

մէրքէզինտէ պուլունան ճէմիլէթինէ պու կիւնտէն ինպար իտէր, քի Եէվմը մէգքիւրտէ պիր իպրաղը նա մէշհուտ շաալմանի զիննէթի իճրա գըլընաճաղը էսնտտէ քէաֆֆէի սա տըգ քաթօլլէք իշ պու Եէվմը մահ զուզլէթէ հիտտէմէնտ օլունըլար :

Էվլէլա թէզլէինաթ վէ իճրաթը բուհանիլէ սէմահէթլիւ Գարտինալ վէ պիլիմ միւքեարէմէթլիւ Սքքէ պիսիպուս Բէտէրիմիլ սայ ու զայրէթի իլէ քէաֆֆէի քիլիսէլէրտէ թէր թիլ օլունարաղ ամմէթէն քաթօլլէք ճէմիլէթընըն վէ խուսուսի իլէ շիր քէթը մէզպուր աղալարընըն խըն ճախընճ պուլունաճաղարը պի իշթի պահ տըր :

Սանիլէն զիննէթ վէ իճրաթը պէլէտլէ սիյաղը աթիլէ միւճիպի, էվլէլա Վիէննա տա մուգիմ սէմա հէթլիւ Գիլիսի շէրիֆ Էլիսի հու զուրունա չըգըպ Բէտէրի միւհթէ րէմիմիլ Բաթա հաղրէթլէրինին թէպ րիքի իճրա իթմէք իչիւն ճէմիլէթը մէրքէզը քէպիրտէն միւնթէխապ մէ պուտան թախսիսինէ գարար գըլըն մը : Սանիլէն օ կիւն ֆէվզէլատէ պիր Եէօվմը զիննէթ վէ մէսէրքէթ թուրթուրմար իլթիման օլունուր, պու սէպէպէ շիլքէթ մէճիսլէրի թէճէմիլ օլուպ, խանէլէրին Բէն շիրէլէրի տօնաթըլըպ էզ ճան ու տիլ գանտիլ տօնանմալէրի իճրաթը թէ մէննի օլունուր :

Սալիսէն Հուվմայա աղիմէթ էթ մէք իչիւն պաղը մէպուտան ինթի խապ վէ թային օլաճաղընտան պիլ ճիւմլէ տինտարանըն թէպրիքին րա յէթ ու հէտայէսինի հաշմէթլիւ Սքքազան Փէտէրէ թագտիմ իթմէք իւզէրէ իշ պու մէպուտան կիրուհի նէ հէր ճընս վէ սընըֆտան տախիլ օլապիլիլէր : Բապիլէն Սուրբ Միքա յէլ Հրէշտակապետին շիրքէթը քէ պիրին թահրիրաթ օտաալընտա Հուվ մայա իրաալ օլունաճաղ աթիլէր շիմօիտէն գապուլ օլունուր :

Սուախարէն Հուվմայա օլաճաղ

Եօրճուլուղուն թաֆիլաթը պէյան օլունաճաղ տըր :

Վիէննա 31 մարտ 1871

Գաթօլլէք Շիրքէթի ումուս մի մէճիսի թարաֆընտան Թուպէֆիլ օլունաթէնպէրկ Գօնթ

ճէպէլը Լիպնան ճիւրի գաթիլէ սինտէն վարիտ օլան պիր գըթա պէք թուպ տուր :

Միլլէթի աճիլանէմիլ պէյինտէ պիր վագըթտան պէրու ճէրէեան ի նէն խուսուսմաթ նէ հիլէթ ու տէրէ ճէլէրէ Եէթիլիպ կէշէն շուպաթ 13 թարիխի Տիյարպէքիր սէրբիսգուպ ու ճէնապլէրինի Կիլիկա պատրիար գը բուրպէսինէ թէքֆի իթմիշ օլ տուգլարը մէմուսի աճիլանէմիլ օլ մուշ իտէ տէ, պէյլէ պիր թէքֆի իլթալէնին թէսպիլթի Եալընըպ ահա լիսի ինթիլապը իլէ օլամայըպ Էրպա պընա մախսուս օլունուրունտան Մէճ լիսի մուգատտէսին (Սուրբ Ժու զուլքուն) թէսպիլթ իթմիշ վէ Կիլիկա պատրիարքը թանըմը օլունուր գաթ սէմահէթլիւ Հասուն էֆէնտի նէզալի աճիլանէմիլտէ միւհթէրէմ թուրթուրպ վէ Պատրիարքըմը օլ տուգլունու իթիւրաֆ իթալիմիլի խաս սէթէն պէյան իտէրիլ :

Պու կիլիկա միւհթիմ վագաալարըն սէպէպը աղլիլէսի մէտէնիլէթ քէսպ իթմիշ էհլի զէրաֆէթ զաթլարա մախսուս օլուպ, պիլլէր կիլիկա ճա հիլլէրին ագըլլէրի Էրմէզ իտէ տէ, ճահիլ հալիմիլ իլէ շու գատար պահս էտէպիլիլէքի սուլունտան գըրգ իւշ սէնէ էվլէլ Եանի սիւշիլիւն վագթին տէ Շարգ գաթալիլինի թէքիլէք իթ մէյէրէք Գաթօլլէք մէզհէպինտէ օլա նըն քէաֆֆէսինի իւշ կիւն գարֆըն տա Սթամպուլտան չըգարտըգլարը քիմսէտէն մէսթուր տէյիլ տիր : մուսիլսարէն էվլէլ քիլիկա զիլիկա պուլուպ միլլէթ թէսպիլէ օլունարաղ պիր թագըմ մէտրէսլէր վէ

քրիստոնէի ինչոպէս վէ հէր խուսուտա-
թա վէ լիլն իմթիյաղարա ածապա
չիմալքի աղանդական ճարգ հուգուգ-
էարը մը սէպէպ օլտու : Եօգսա տա-
իւրի տայրէսինտէ միւֆթէիսիր օլտու-
ղուսուղ Գաթալիք իսմի էհլը զայրէթ
զաթարըն մուսալէնէթինի տալէթ
իտիւպ պիղէրի պու նիմէթէ մի եէ-
թիշարարի :

Վահ միլլէթիմիդին շու հալինէ
քի էլիմիդաէքի օլան նանը նիմէթին
գատըը հասիլէթինի գուլանամատը-
ղըմըզտան ագըա կէլմէզ սէպէպիէրէ
մէպին տայըր միլլէթիէր պէյնինտէ նէ
տէրէճէ մահճուպիլէթիմիդէ սէպէպ
օլտուղուսուղ միլլէթ մուհապպէթի
էիւրէքէրինէ թէսիր իթմիշ զաթարա
սիրալ իթմէլի տիր :

Լիսիւն ձիւնի 1871 նիսան 13-1

ՃԷՉԱՅԻՐ ՎՈՒԳՈՒԱԹԸ

Ֆրանսիոյ զաղէթալարընըն եա-
ղըլարընտան աղնաշըլան ճէզայիր Ա-
րապարը քեամիլէն այագլանմոյա
էիւղ թուլթուգլարընտան Ֆրանսիոյ
աղբէրինին զաղէպէլէրի օլտատա քեար-
կիր թէէսիր օլամսարադ հարաքեա-
թը իիթիլալիէ պիր եանտան շիւ-
տէթ պուլմագտա տըր :

Մն սէքիզ նիսան թարիխի թէ-
ուֆ Հէզաքօ զաղէթատը վուգուա-
թը աթիլիէն նէշը իլէր :

Պահիտէն (Եարքի ճէզայիրաթ
թուսուղ ճիհէթինտէ տիր .) եա-
ղըլարընա կէօրէ մէրապիլէյն վէ մէ-
շաիհէյնտէն էլհիւտաթ շէօհրէթիլէ
միւշթէհիւր օլան պիր զաթ պիւթիւն
Գապալիլի այագլանտըմագտան պիր
տէմ զաֆիլ օլմայուպ Ֆիւրճուլթէ
թարաֆլարընա եանի թուսուղ հու-
տուտլարընա տէկին՝ քէնտի թարա-
ֆընտան մախտուս միմուրլար կէօն-
տէրմիշ տիր :

Փօր Նարօլէօն նամ մահալտէն
իշար օլուսուլօր քի զաթը միւմա-
իլէյհին օղլու Սիյաթ Մէհմէտ ագրա-
պաընտան պաղը իլէրու կէլէնիլէրի
վէ իւլուլէն գապիլէսի էմիր իւլ մէ-

րատը Ալի Համզան իլէ միւթթէֆի-
քէն նիսանըն օն պիրինճի կիւնիւ Պէ-
նի աղնուր նա պաղարկեահտա թիւ-
ֆէնքէր էնտալթը իլէ պիւթիւն
իւրամը ճիհատէ տալէթ իթմիշ իսէ
տէ , այանը մէմէքէթ պու տալէթէ
իճապէթ իլէմէմիշ տիր :

Իյնի Սէլաթ նամ մահալտէն
իշար օլուսուլա նէզարէն մէզքիւր
Ալիւլէ գապիլէսի իլէ պէրապէր (Պէնի
Ալթան) գապիլէսիին այագլանմալա-
րընտան գօրգուլմագտա օլուպ (տար
էլ միլլան) վէ (Թիյա Ալիլէ) տէքի թէ-
լէկրաֆ իսաթլարը գաթ իտիլմիշ տիր-
մէզքիւր թիյա Ալիլէտէն մէվրուտ ի-
շարէրէ պագըլընճա նիսանըն 15 ին-
ճի կիւնիւ Ֆրանսանըն Ֆրանսալը վէ
Սբահի աղբէրինտէն պիր ֆըրգայի
միւֆթէգէսինին (Թումտէ) նամ մահալ-
տէ պուլուսան (Էլգասի) նամ աշիւ-
րէթին թէիս վէ գապիլէսիլէ պիր սա-
աթ գատար մուհարէպէ իլէյէրէք
էկէրէի Ֆրանսալը աղբէրինին եաղը-
մատըլա մէվգիլի մէզքիւր զապիթ օ-
լուսուլա իսէ տէ իքի տաթտան զի-
յաթէ օլուսան մուհարէպէտէ տէօրթ
նէֆէր թէլէֆ վէ մէճրուհարը օլ-
մուշ վէ թարաֆը մուգապիլտէն իւ-
էսիր աղնուպ վէ իքի սանճագլար թէ-
լէֆ իտիլիւպ օթուղ պէշ գատար
տախի մէճրուհին մէյտանը հարպտէ
էսիր գալմըշ տըր :

Տահա էվլէլէէ եանի նիսանըն
օն պիրինտէ պուհը պուարարիճաէն
տէօրթ թապուր քիլատէ վէ իւ-
լայ ուարի պէրապէրինճէ եէրլիւ
թէվալիֆ աղբէրինի տախի օլուսուլա
հալտէ թաքիպը ուրպան իտէրէք Գա-
պալիլ իլէրլէրինէ գատար կիալիւպ
էինէ թէճաաթ իթմիշլէր վէ մուսու-
լիֆ օլան հաշմիլէ գապիլէսիինտէն
էվլատը իտիլիֆին քէօլէրինի ուրուպ
աթէլէ իլքա իլէ հայը թէլէֆաթ
տախի վէրմէքէ պէրապէր օն տօգուղ
էսիր ալմըշլար տըր ֆագաթ առա-
քիրը մէրգուլմէնին իշ պու թէճաաթ-
լէրինտէ Գապալիլին հէր թէրաֆտան
վագի օլան հիւճիւմէրինտէն նաշի է-
քէլիճէ սատէմէլէր տալիլ կէլիլմիշ
լէր տիր :

(Պապիլէլ)

ՄԻԻԹ Ե ՆԵՎԻՅԵ

Մայիս այընա հէնիւղ նասսըր գա-
տէմ իթմիշլի տիր : Անճագ ահալի ա-
լէլ ումուս սու գըլլէթի զուհուրին-
տէն էնտիշէ շէքմէքտէ տիր : Շիմտի-
տէն պիղլէր հիւթիւմէթին նազարը
տըրգագաթընա միւրաճաաթ իտէրէք,
իքի սէնէտէն պէրիւ վուգու պուլ-
տուղու կիպի եաղ մէվսիմինտէ իգ-
թիլաթտէն օլան իլէճէք վէ գուլանը-
լաճագ սուլուս նօգսան պուլտուրու-
մամասընա հիւմէթինի տալէթ իտէ-
րիլ :

Հագգընը սէօլլէյէճէք իսէք,
զանն իտէրիլ քի պու թալիլիէ ֆագ-
լա տըր : Նիշին քի սու քէյֆիլէթի
հիւթիւմէթին նազարը տըրգագաթըն-
տան գուրթուլապիլէճէք գատար
միւհիւմ օլմայան պիր քէյֆիլէթ տէ-
յիլ տիր : Անճագ մուվագգաթ պիր
թէտպիր իիթիյարընտան արթըգ սար-
ֆը նազար իլէ, տէվամլը վէ գատիմի
պիրսուլէթ թախսիս օլուսմատը ճիւմ-
լէնին էմէլ վէ արղիւ իթտիլի պիր
քէյֆիլէթ տիր :

Գուրիյէ

— Նէզտի Սալթանաթը սէնիլէտէ
Բօրթուգալ տէվլէթի ֆէվգէլատէ
էլլիսի պուլուսան, Միւսիւ Բինթօ
տը Սօվըրալ, հաղրէթլէրի, հուգու-
րու մէալի մէնագըպը ճէնապը միւ-
լիւթեանէյէ, մէսուլ շէրէֆինէ նա-
յիլ օլուպ , թարաֆը էշրէֆը
հաղրէթը բատիշահիտէն, մագհարը
իլթիֆաթ օլմուշլար տըր : Տիվանը
հիւմայիւն թէրճիւմանը ութուֆէթ-
լի պէյ էֆէնտի վէ թէշրիֆաթի իսա-
րիճիլէ մուսալլինի սատտէթլու պէյ
էֆէնտի հաղրաթը տախի հաղըր
պուլուսմուշլար տըր :

— Կէլէն ճուսա կիւնիւ հաշ-
մէթիւ Եուսան գըրալը հաղրէթլէ-
րինին իսմինին կիւնիւ օլմասը մինա-
սիպէթիլէ Պէյ օղլուստա քեային
Բուլմիլիսէսինտէ ֆէվգէլատէ զիւ-
նէթ իլէ պիր թէպէն-ճ տուաղը օղուս-
մուշ վէ միւսիւ Բանկապէ վէ ժէնէ-
րալ իկնաթիլէֆ վէ Սըրպ մաւլահաթ-
կիւղարը հաղրաթը տախի հաղըր
պուլուսմուշլար տըր :

— Սպանիա գրաւը հազրէթէրինին թախթա գուռուրինին թէպրիք վէ Պէլճիգա գրաւը հազրէթէրինին նը- շտնը Ալիի Օսմանի իթաասընա մէ- մուր պուլըրուլան թէշրիֆաթի խա- րիճիք ութուֆէթիւ քեամիլ պէյ էֆէնտի հազրէթէրի վարնա թա- րիքի իլէ Մատրիտէ մուվաթէլէթ իւ- լէմիշ տիր :

— Սօֆիայա եագըն Սարան պէյոտէն էսիրնէյէ գատար թէմուիա օլունա ճագ թիմուր եօլուն ինշասընըն պէ- տայէթի բէսմը զինէթի մէմլէքէթ հիւքիւմէթի վիւքէլասը վէ գօնսօ- լօպար, վէ միլէլը միւթէթիֆէ բու- էսայը բուհանիէսի վէ միւթէպէրան հազըր պուլունտուգըրը հալտէ քէ- մալը շաղաղա իլէ մայիս պիր թարի- խի իլէ իճրա օլմուշ տուր : Իշ պու- ըէսմը զինէթէ թէճէմիւ մահալի թախսիս գըլընմըլ ըտը Արտա նէհ- ըրինէ եագըն Գարաղաճ նամ գարի- յէսի ճիւլարը, մէլքիւր Արտա նէհ- ըրի իւզէրինէ 140 մէթրօտա պիրքէօբ- ըրիւ ինշա օլունաճագ տըր :

— Պէրլինտէն 8 մայիս թարիխիլէ վարիտ օլան պիր գըթա թէլէզրաֆ մաալինէ նաղարէն, մէմուրիլէթի մախսուսէ վէ միւհիմմէ իլէ, Պէր- լին ճանիպինէ աղիմէթ իթմիշ օլան ճարը շուրայը ապէրի բէիսի տէվլէթ- լու էսատ բաշա հազրէթէրի հաշ- մէթլու Բրուսիա իմքէրաթօրու հաղ- ըթէրի թարաֆընտան գապուլ պուլըրուլուպ, եէվմի մէլքիւրտէ սարայը իմքէրաթօրիտէ պիրլիքտէ թաամէ տալէթ օլունմուշլար տըր :

— Լիօնտան սէքիգ մայիս թարի- քիլէ կէրիտէ օլունան թէլէզրաֆ մաալինճէ միւսիւ կամպէթանըն, շէհրի մէլպուրտէ ախս ու կիրիֆթ օլաուլու սէյլէնմէքտէ տիր :

ԹԵԼԵԿՐԱՖԻՅԵ

Պրանգֆօրտ 7 մայիս :

Միւսիւ Պիզմարգ իլէ Մ. Ժիւլ ֆալը պէյնիլէրինտէ ճէրէեան իտէն

միւլագաթ իւզէրինէ, պագը գալան թագմինաթը հարալիլէնին ուսու- լու թէտիլէսի գարարլուշտըրըմագ- տա վէ պու պապաէ միւճէտուէտէն թէրթիպ օլունան մուգալէլէնամէ- նին իմգալանտըրը հալտէ էսլիհէ վէ էտէվաթ վէ զէիսայիրին, վէ Ալէման- եատա պուլունան իւսէրանըն Ֆը- րանսայա իատէ օլունմաուր մուգար- ըէր տիր :

Իլէրուտէ մուհարէպէտէն շէտիտ Ֆրանտանըն պաշընա գուհուրի մէ- մուլ օլան ֆէլաքէթին էօնիւ ալըն- մաուր իչիւն, Մ. Պիզմարգ սուհուն սիւրէթի մութագատա թատիլ վէ թէէսիսինի իտտաա իտէր :

Վէրսայլ 6 մայիս :

Շէտիտ թօբ վէ թիւֆէնք սէտա- լարը իշիտիլմէքտէ իսէ տէ, մուտա- ըէպէնին նէթիճէսի զայըրը մալիւմ :

Ֆրան վէ Թան վէ սայիր 5 առէտ զաղէթա Գօմիւն թարաֆընտան լաղլ իտիլմիշ տիր :

Ֆէլիքս Թիար իսթիֆա իթտի :

Ֆլօրանս 7 Մայիս :

Տիւնքի կիւն Տէր—Սաատէթէ ա- զիմէթ իթմէք իւզրէ Մ. Մէլքիօր տը վօկէ Բօմատան չըգմըլ տըր :

Պէրլին 8 մայիս :

Էսատ բաշա իմքէրաթօր կիլեօմ հազրէթէրի թէրաֆընտան բէսմէն գապուլ օլունտուգտան սօլըրա, իմ- բէրաթօր հտղրէթէրի իլէ թաամա տալէթ գըլընմըլ տըր :

Պրանգֆօրթ 8 մայիս :

Ահտնամէյի սուհիլէնին նէթիճէի գաթիլէսի հագգընտա պաքի օլան միւշքիլթ հալլ ու թէսլիլէ օլմուշ տուր :

Բարիզ 7 մայիս :

Ալամանլոր Ամէրիգա հիմայէսի ալթընա սըղընմըլ օլմալտընա նիս- պէթ, ահալի թէրաֆընտան մուա- մէլէյէ զայըրը լայիգէ կէօրմէքտէ տիր- լէր :

Լիօն 8 մայիս :

Կամպէթթա պուրատա ախղ ու կիրիֆթ օլմուշ տուր :

Վիեննա 8 մայիս :

Աննունչիաթա արշիաիւշէսի ճէ- նաղէ ալայը պու կիւն զինէթը վա- ֆիլիլ իլէ իճրա օլունտու :

Բարիզ 7 մայիս էյլէն :

Մուհարիպլէր մէճրուհլարը գալ- տըրմագ վէ մէվթալէրի տէֆն իթմէք իչիւն պիրգաշ սաաթլըգ միւթա- ըէքէյի մուվագգաթէյէ բաղի օլմուշ- լար տըր :

Գօմիւնիսթիլէրէ միւսթայիտ օլան զաղէթալէր տախի վէրսայլըլարըն Սէն նէհրին իքի քէնարընը թէքմի- լէն խէլաս էթմէք վէ Ֆէտէրէլէրի Գիլիլի վէ Սէնթուան իւզէրինէ գօ- վալտմագ իչիւն Լըվալուպը վէ Բէ- ըյի գուրթարմայա խայլիճէ իլէրի- լէմէլէրինի թասաիգ իտէրլէր :

Լօնորա 8 մայիս :

Տէյլի թէլէկրաֆ տիւնքի թարիի իլէ Ֆրանգֆօրթտան պիր թէլէկ- րաֆնամէ տէրճ իտէրէք տէր քի Մ. Պիզմարգ Ֆրանսըգ մէմուրու իլէ կէօ- ըրիւշտիւքտէ գալէլէրի կէրի վէրմէյէ գարշը գօմայըպ հարպ թագմինաթը պիր թէմամ իսթասը զըմընտա ըսրաթ իթմիշ վէ ինկիլթէրրա Ֆրանսա վէ Ա- լէմանեատա պիր իսթիգրաղ աշմայը իիթար իթմիշ տիր : Թէրաֆէյն ահու- նամէնին պաշլըճա մէվատը իւզէրէ մուտֆագիլէթ հաուր օլարագ սալը կիւնիւ վէրսայլ մէճիսինէ վէ իմքէ- րաթօր կիլեօմա թագտիմ օլունաճագ տըր :

Գաթօլիք տինտարանընա էլզէմ օ- լան տուալարըն իլալէսի իլէ պու- տէֆա մաթպաամըլտա թապ ու նէշը օլունմուշ օլան :

ՀՈՌՎՄԷԱԿԱՆ

Գիւպիլէալան Վարդապետ—Իլէն

Ֆիրուսթ օլունտուլի իլան օլունտուր :

Ֆիլ. 50 բարա :

ՍԱՀԻՊԻ ԻՄԹԻՅԱԶ ՎԵ ՄԵՍՈՒԼԸ ՂԱԶԷԹԱ
ՄԻՔԱՅԷԼ ԷՔՍԷՐՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԻԷԷԻՆՏԻՍԵԱՆ
ՂԱԼԱԹԱ

ՀԱՅՈՑ ԵՎԵԼԵՏԻՈՑ ՓՈԴՈՑ ԹԻԻ 19 ՎԵՐԻ ԾԱՐԳ